

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " 2 "
15 " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija) in ekspedicijska na
velikem trgu h. šte. 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu
št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden,
sicer v torek, četrtek in soboto.

Črtice o našem časopisju.

Vže se je prevrnil list v zgodovinske
knjige, navajoč dogodka od leta do leta,
vže smo zamenili staro letno številko 1882
z novo 1883. Ljudje vsacega stanu skon-
čujejo o novem letu svoje zapisnike, števi-
lijo in soštevajo dohodke s stroški, kakor
to sploh umno gospodarstvo zahteva. Tudi
čitatelji, čijih doplačnine na razne tiskovine
v tem času potečejo, se nekako zamislijo,
kajti poskrbeti jim je za novo naročbo čas-
nikov in tudi Slovenci od teh niso izvzeti.
Res, da ima naš bralec manj presojevati in
študirati o tem, kaj naj bi si oskrbel, kakor
nemški, ker na literarnem tržišču ni pre-
mno izbirati; toda Slovincem se spodobi,
da bi poznali tudi ostale slovanske brate, k
čemu najboljši posredniki so baš njih časo-
pisi, kateri so pa marsikomu po vsem nepo-
znani, in tem bodo, upam, vstregle nasle-
dne črtice o naših časopisih, oziroma o njih
naslovih. Kot dobri domoljubi začnimo naj-
poprej s svojimi.

Med dnevniki nimamo izbirati, ker imamo
le edin „Slovenski Narod“, ki prečestokrat
hodi po lastnej izumljeni poti, od mnogih
narodnjakov ne koj hvalno pripoznanej; ven-
dar o svojih odnošajih k ostalemu Slovan-
stvu nahaja znak in pospeh slovanske vza-
jemnosti in tega je sedanji čas vsakemu ro-
doljubu treba. Bolje bi res bilo, da bi se,
kakor obljubljeno, „Slovenec“ v dnevnik spre-
menil, ki bi znal s pomočjo bližnjih in daljnih
sodelavcev v vseh zadevah nas prav voditi, pa

ker ni še sedaj, treba nekoliko potrpeti. Zna-
šli se bodo sicer ljudje, ki bodo očitali „Slo-
venec“ suhoparnost in praznoto, (kdor ne piše
le za to, da ušesa ščegeta, temu radi su-
hoparnost očitajo Vr.) toda prej, nego da to
izustijo, pomisliti, da je slednjega, ki misli,
da ima zmožnost za to, dolžnost poleg gmotne
podpore list tudi s peresom podpirati, ker
preveč tudi najdelavnejši rodoljub nikdar
ne stori, premalo pa pogosto. Vsak nezado-
voljnež lahko tudi sebe sokrivca imenuje.

Živo vredovana bila je letos zdatno raz-
širjena dvakrat na teden izhajajoča „Edinost“
v Trstu. Velika oblika, čeden tisk, obilica
dopisov, jedrnat domač in inostransk politi-
čni pregled, pravno stališče, to vse so stvari,
ki davajo temu časopisu posebno ceno. Slo-
vinci smemo biti zadovoljni in ponosni, da
imamo na obalah Adrije tako duševno moč.
Ne daleč za „Edinostjo“ hodi „Soča“, ki pa
je dosedaj še tednik. Vendar pa bi štirski
Slovenci bili radi, da imajo namesto drob-
nega, dasi tudi izvrstno vredovanega „Gos-
podarja“ organ primorskima podoben, toda za
nastopno leto se še ni obljubil povečati. Slo-
venski Korošci pa zamorejo biti za sedaj
tudi svojim „Mirom“ v Celovci popolnoma
zadovoljni. V lepoznanstvu ostaneta nam še
nadalje glasitelja „Lj. Zvon“ in „Kres“, od
katerih dveh pripada prvenstvo prvemu. Da
bi se „Zvon“ izogibal preostre polemike in
pojavnosti svoje mlado-slovenske barve, pa bi
bil istinito najvzornější, beletristični časopis.
„Kres“ pa bi postal dosti zanimivejši, ako bi
namesto mnogih suhoparnih starin prinašal
obširnejši obzor čez proizvode ostalih slovan-

skih literatur, ki je žal, zelo pičel. Toda naj-
boljše stori vsak slovenski rodoljub, ako si
naroči v čednej upravi in z raznovrstnim ob-
segom obložena ta lista oba.

Učitelji ostanejo še nadalje, pri svojih
treh listih, štajarski pri „Popotniku“ (ki se
preseli v Maribor), kranjski pri „Učiteljskem
Tovarišu“, a primorski pri „Šoli.“ Že v „E-
dinosti“ je nekdo nasvetoval, naj bi se „Uč.
Tovariš“, razširjen in od vseh podporovan,
v tednik spremenil, vkljub temu, da bi se tudi
ostala lista še vzdržala; misel vrlo praktič-
na! Pa še bolje se nam vidi, bi bilo, da si
osnujejo učitelji po upravi „Kresu“ ali „Zvo-
nu“ podobno glasilo, ki bi lahko zaslovelo
tudi čez meje, ako se vse delavne moči zdru-
žijo. Ne moremo pa tu zamolčati resnice, da
je tudi našim duhovnikom, ki so dostikrat
na tuje liste navezani, tak list, kot je n. pr.
češki „Pastýř duchovní“ vrlo potreben!

Nadalje še omenimo „Novice“, najsta-
rejši naš tednik in „Danico“ kakor tudi po-
pularni, lani se porodivši „Ljudski Glas“,
kateri zlasti kmetske in obrtniške interese
zagovarja, ter jemlje v svoj delokrog splošno
zboljšanje blagostanja našega ljudstva. Tudi
goriški „Kmetovalec“, ljublj. Vrtec“, „Bren-
celj“, „Cvetje“, „Cerkveni Glasbenik“ so za
svoj čas in svoje namere dosti dobri listi.

Komur zmed Slovencev pa je domačega
blaga premalo, oni si naroči izmed nemških
dunajski „Vaterland“, „Tribüne“, ali pa novo
ustavljeno „Reformo“ s prilogo „Slavische
Rundschau“. Tudi Belgradska „Balkan-Pres-
se“ in mariborska „Südsteierische Post“ sta

Listek.

„0 starosti človeškega rodu“.

Spisal Ivan Šubic.

„Ljubljanski Zvon“ II. leto, 12. zvezek str. 750—754.

(Dalje)

Da se ta čvrsta, opravičena, že pred
več ko 15 leti izrečena želja slavnega geo-
loga še sedaj ni vresničila, kaže nam dovolj
jasno pred nami ležeč spis Šubicev, v kte-
rem ima ta dokaz še popolno veljavo in moč.

Naj pri ti priliki navedem naličen iz-
gled, ki prav živo kaže, koliko je zidati na
take račune. Dr. Reusch navaja namreč sle-
deče vrstice nekega v Indiji živečega An-
gleža J. Fergusson-a, ki se tako-le glase:
„Iz podadtov, ktere sem navajal, se razvidi,
kako goljufivi da so vsi sklepi, ktere nare-
jamo gledé na šahte, ki jih kopljemo o na-
plavinah kake delte, in vsi računi, ktere
opiramo na lokalne naplavine na površji.
Jaz sem doživel sam sledeče: opeke, ktere
so bile vzdane v temelj hiše, ktero sem jaz
sezidal, odplavila je voda neke reke in vlegle

so se 30—40 čevljev globoko na njeno dno.
Potem se je reka umaknila in na taistem
mestu, kjer je stala prej moja koča, pa 40
čevljev nad njenimi razvalinami, stoji zdaj
nova vas. Kdor hoče kopati, bo našel ondi
moje opeke in naj po globokosti, v kateri jih
bo našel, izračuna, pred koliko tisočletji sem
jaz živel“. Znal bi kdo ugovarjati, da reka
Nil bolj pravilno deluje, kakor kaka druga
reka. Rad pritrdim; vendar se ne more
reči, da je izjemoma — v kakem letu in na
tem ali onem kraju pri posebnih okolišnih
— tudi jedenkrat nepravilno delovala in
jednako vplivala, kakor ona indijska reka,
ktera se najbrže tudi vsacih 10 let ne spre-
minja tako, kakor v tem slučaju, ktereга
Fergusson popisuje.

Naj med mnogimi izgledi, ktere nam
podaja novejša doba, navedem še jednega,
ki jasno kaže, kako negotovi in nezanesljivi
so računi, ktere narejamo iz tacihi sprememb.
Ko so za cesarja Franca II. našli okamenelo
drevesno deblo in ko je želel cesar izvediti,
koliko časa je pač potreba, da se les spre-
meni v kamen, spomnili so se mostu, ktereга
je dal nekdaš Trajan pri Belgradu čez Do-

navo narediti. Izkopali so lesen kol, ki je
ostal od onega mostu; in prepričali so se,
da se ga je v pretečenih 1700 letih skoraj
pol palca preobrazilo v ahát. Da bi okame-
nelo celo deblo, ki je merilo v premeru 6
do 8 čevljev, trebalo bi 2 do 300.000 let.
Ako bi bili vsi pogoji jednaki, bil bi račun
resničen; zelo pa bi zagazili, ko bi ga hoteli
splošno, za vse slučaje vporabljeni. V Ame-
riki našli so popolnoma okamenele drevesne
debla, na kterih so bili še poznati sledovi
evropskih sekir. Tukaj je bilo tedaj za
okamenenje potreba le par stoletij.

Taki in jednaki slučaji dajo nam pra-
vico sklepati iz sedajnosti na preteklost, da
je bila jakost tacihi sprememb v predzgo-
vinskih dobah zelo različna od sedanje. Ako
pa to priznavamo, je lahko umeti, koliko so
vredni naši računi, ktere opiramo na blatne
naplavine.

Iz tega, kar je bilo že rečeno, se pač
sprevidi, da se Nilovo blato na različnih
krajih, po raznih okolišnih prav nejednako
poseda. Ako tedaj vem, koliko blata se je
na jednom mestu posedlo v jednom stoletji,
zaradi tega pač še ne vem, koliko se ga

vsega priporočila vredna lista. Od nemških beletrističnikov je gotovo najvzornejši ilustrirnik „Alte und neue Welt“ izhajajoč v mestu Einsiedeln na Švicarskem, izmed strokovnjaških pak za duhovnike „Lincier theol. Quartalschrift“, „Archiv für katholisches Kirchenrecht“ v Maincu in „Katholische Missionen.“ Poleg mnogih drugih razglašanih nemških listov, razven Jagičevega Arhiva za slovansko jezikoslovje, pa je vestnemu bralcu treba dosti opreznosti.

Izmed ruskih časopisov so od političnih najvzornejši „Moskovskija Vedomosti“ in „Noveje Vremja“ (poslednje v Petrogradu). K „Golosu“ ne zamore vsled prečestih Slovanstvu protivnih misli njegovih imeti Slovenec preveč simpatij, ter je dnevnik „Ruskij Mir“ (svet) veliko več priporočila vreden. Najrazširnejši od vseh pa je „Syn Otečstva“ (domovine), ki šteje nad 35.000 naročnikov (Noveje Vremja le 25.000). Od večjih ilustr. beletrističnikov naj navedemo samo „Vsemirnajo Ilustracijo“ in „Nivo“ tednika in mesečnik „Illustratsanij Vestnik.“

Mnogo večje pozornosti pa zaslužujejo ostali ruski mesečniki (vsak zvezek nad 10 pól) kakor: „Vestnik Evropy“, „Rusky Vestnik“ i. dr. ki slovô na Ruskem pod imenom „žurnali“. Najznamenitejši je s Slovanstvom se mnogo ukvarjajoč l. 1880 v Moskvi vstanovljen list „Russkaja mysl“ in Petrogradski „Ruskaja Rěč.“ Zlasti v naših večih čitalnicah bi ne smel eden ali drugi od teh listov manjkati.

Izmed poljskih najrazširjenější z 12.000 naročniki je „Kuryer Warszawski“, povsod priljubljen dnevnik; od Galiških pa slovi Krakovski „Czas“ in „Gazeta Narodowa“ v Levovu. Vendar pa poslednja ne slovi kot slovanoljubna ter ima tudi vrlo malo naročnikov; toraj je tam izhajajoči „Dziennik Polski“ večjega priporočila vreden. Bolj vslovanskega duha navzet je „Dziennik Poznański“ v Poznaniu, katerega smemo mi za mejami izmed poljskih najboljšega imenovati. Dokazano namreč je, da tam, kjer je treba za narodnost največ storiti, bivajo vkljub tej ali onej antipatiji dotičnih narodov do

posede na drugem mestu; in dalje, ako mi je znano, koliko blata se posede na tem ali onem mestu v jednom stoletji, mi zato še ni znano, se ga je li v kakem drugem stoletji več ali manj posedlo? Ker okolnosti, po katerih se več ali manj blata poseda, so v raznih stoletjih lahko prav različne in prav lahko je mogoče, kakor pravi Burmeister, „da se je delovanje Nilovo sploh v raznih dobah prav zelo spreminjevalo.“

Slednjič je račun Hornerjev slepiven celo tedaj, ako vzamemo, da so se naplavine po večjem pravilno posedale, „da je Nil redno nanašal svoje blato“ — česar pa, kakor rečeno, še nihče ni dokazal — celo tedaj je neutemeljeno trditi, da se je 13 metrov debelo blato nad opeko pravilno posedalo. Račun Hornerjev bil bi zanesljiv le tedaj, ko bi bile one opeke že koj s početka ležale na zemeljskem površji, in ko bi se bile Nilove naplavine leto za letom pravilno posedale nad opeko. Kdo pa more dokazati da je bilo temu tako? Kdo je porok, da ni opeka že koj s početka ležala v kaki zemeljski razpoklini, v kakem jarku ali pa na dnu kakega vodnjaka ali kake prejšnje Nilove struge? (Dalje prih.)

Slovanstva, vendar-le najbolj vneti sinovi matere Slave.

Od poljskih ilustrirnikov treba je navesti tednike kakor: „Klosy“, „Tygodnik illustrowany“, „Tygodnik powszechny“ in „Besiadka.“ Eden česki pisatelj pravi, da so poljski listi te vrste najprvejši med slovan-skimi, ter jih podpirane od izvrstnih doma-čih slikarjev še ruski ne zamorejo doseči. — Od poljskih „žurnalov“ so najvzornejši „Biblioteka Warszawska“, „Atheneum“, „Niwa“, „Dwutygodnik naukowy“ in „panslavistične tendence“ navzet „Przegląd tygodniowy“. Znamenita sta tudi „Tydzień“ in „Strzecka“ v Levovu.

Preidemo k českim. Ako smo o katerem ruskem in poljskem više rekli, da se mu že sanja o Slovanstvu, tak zamoremo tu trditi, da so česki listi prvi propovedniki ideje Slovanstva, da, celó nje učitelji. Naj se tudi „Čech“, „Posel s Prahy“, „Pokrok“ in „Narodní listy“, „Hlas“, „Pozor“, „Orlice“ itd. v vsem ne vjemajo, v tem so vendar edini, da goré in dihaljo vsi za Slovanstvo, učijo, brani-jo in zagovarjajo je, kakor sploh potreba zahteva. Iste barve so tudi „Akademicki listy“, „Ženske listy“, „Květy“, „Lumir“, ilustr. „Světotoz“, „Humoristike listy“, „Pálček“, idr. O Slovanstvu in tudi drugih znanstvenih predmetih najde čitatelj izborne izvirne razprave v mesečniku „Osvěta“, „Slovanskem Sborníku“, „Ruchu“ in „Časopisu českega Muzeja“ (vsi v Pragi), kakor tudi v „Časopisu Matice Moravské“ v Brnu. Česko slovstvo in zlata Praga sta takorekoč ognji-šče, h kateremu se zatekajo in se zamorejo zatekati tudi drugi Slovani, in vsak zaved-nejši Slovenec bi si smel šteti v dolžnost, da bi se poleg svojega (če treba še nemškega in ruskega) naučil zadostovalno tudi češkega jezika. Že prej smo omenili izvrstni, za duhovno stroko neogibno potrebni list, „Pastýř duchovní“ (mesečnik z Vyšehrada) in tudi druge tam obdelane věde delajo vsemu Slovanstvu nemalo čast! — — —

Od slovaških naj omenim le v Turčanskem sv. Martinu izhajajoče „Narodnie Novine“ (izhajajo 3krat na teden) in pa od slovečega pisatelja Hurbana izvrstno vredovane „Slovenské Pohľady.“

Najboljši hrvatski politični list dnevnik je „Obzor“ v Zagrebu, ki ima tovariša v vladnem organu „Narodne Novine.“ Dalje še izhaja trikrat na teden v Oseku „Branislav“ in „Narodni List“ dvakrat na teden v Zadru. Dosti bogatejši so pa na beletrističnih listih, katerih prvi eden je: „Hrvatska Vila“ v Šušaku. Njemu navštric stojita tednik „Vienac“ v Zagrebu, in „Slovinač“, izhajajoč trikrat na mesec v Dubrovniku. K temu še treba prišteti „Arhiv za poviesticu jugoslavensku“ in drugi strokovnjaški list „Vestnik arheologički.“

Od v Avstriji izhajajočih srbskih političnih časopisov drži prvo mesto Novosadska „Zastava“, dalje lokalna lista „Narodni Glasnik“ v Temešvaru, in „Fruška Gora“ v Mitrovici. V Belemgradu izhaja poleg vradnih „Srpskih novina“ 3krat na teden „Istok“, kot organ Srbske mladine. V Cetinji pa najdemo še vedno prenovljeni „Glas Crnogorca.“

Izmed beletrističnih prinaša le edino „Javor“ v Novem Sadu (zraven mladeži namenjenega „Goluba“) še ilustracije, ker je morala prej znamenita „Srpska Zora“ na Dunaji prerano prenehati. Poleg „Javora“ je v Avstriji večji beletrističnik, „Letopis Matice Srbske“ katerih se izda vsako leto

čtetvero zvezkov. Prav zanimivi pak so v Belgradu „Otačbina“, „Srbadija“ in „Pobratimstvo“, vsi v obliki „žurnalov“, katerih pa vsak ne smé vsekar čez mejo. Dalje so še listi za šolo (t. j. učitelje in duhovnike), katerih vseh naštevati (okolo 40 jih je) bilo bi pač tú nepotrebno.

Ako še navedemo bolgarsko „Slavjanskoje bratstvo“ v Ruščuku, „Dunavsko Zoru“ v Švistovu in „Blgarske Zname“ v Slivnej, pak „Lužico“ v Budišinu na Saksonskem in „Zvezdo“, maloruski časopis, v Lvovu, pa je skupaj vse, kar smo se namenili o slovanskih časopisih povedati, med katerimi zamore vsak za slovansko stvar navdušen slovenski čitatelj izbirati in si nabirati čem dalje večjih in temeljitejših znanosti o Slovanih pa o njihovem vzajemnem delovanju.

Pristavek vredništva. Pričujoči razgled o našem, vzlasti slovanskem časopisji je v narodskem oziru vesel in mikaven in dokaj obetaven za bodočnost, vendar je treba v mnogih viših rečeh, na pr. v cerkvenem in državnem, posebej v verskonravnem oziru posebne opreznosti pri čitanji marsikaterih izmed njih človeku, kateri hoče dobro poskrbeti za svoj pravi časni in večni blagor.

0 vzrokih boja med pogansko-rimsko državo in krščanstvom.

Nastopni govor 14. okt. 1882, govoril Dr. Friderik Maassen, sedanji rektor dunajskega vseučilišča.

(Konec.)

Mnogo nevarnej pa kakor taki silni in besni napadi ljudstva, ki so neposredno vplivali, bil je posredni pritisek na oblastnike, da so morale postopati zoper kristijane. Glasnim krikom zahtevala je množica krv krščansko. Vseh državnih nezgod krivi so bili hudobni kristijani. Če je Tibera pretila prepluti mestno zidovje, če nasprotno Nil ni hotel izstopiti in je polje suho postalo, če nebo ni dalo dežja, če je bil potres, če je pritislila lakota ali kuga, takoj razlegal se je glas: „Levom kristijane“, Christianos ad leones!

In tako nastali so najstrašnejši uničevalni boji, ki jih je kedaj videl omikani svet. Od navadnih vojska pa se ločijo v tem, da se napadeni delkar ne brani. Tam moré, tukaj umirajo. „Križajte nas, mučite, teptajte“, „naša vera nam dopušča, da se pustimo moriti, toda ne, da mi morimo,“ piše Tertulijan, zagovornik kristjanov. Najbolj čudovito je pa to, da ni zmagalo nasilje, temveč on, ki je terpel nasilje.

Kristjani prestali so svojo težko skušnjo občudovanja vrednim pogumom. Rimski namestniki in poganski umoslovci so trdili, da sta navdušenje, s kojim so se kristjani podajali v smrt, in stanovitnost, s kojo so prenašali najbolj izbrane in večkrat dolgo trajajoče muke, le nespamet ali trdovratnost. In če misli Mark Avrelj, da veje v tem le uporen duh v dramatičnej podobi, smemo morda te osodbe oseb, ki so se same udeležile boja in ko so grozovit njegov značaj odobraval, še opravičevati. Če pa novejši, uže prej omenjeni pisatelj navdušenje mučen-cev graja in če trdi, da je pravi odločujoči nagib njih junaštva le ničemurnosti gladia-torov sorodno samoljublje, prezrl je, kakor se mi dozdeva, da sicer resnice kake ideje neustrašljivost njenih spoznavalcev ne more dokazati, da se pa vendar ni nikoli kaka velika človeštvu koristna prekucija zgodila, niti

v veri, niti v morali, če ni imel nov nauk spoznavalcev, volnih žrtvovati se v neke meri.

Resnično pa je in težko bi se dalo temu oporekati, da bi bila namreč rimska država svojo voljo izpeljala in krščanstvo za nekaj časa pokopala, da niso bili krščanski mučenci tako požrtvovalni. Neustrašljivi pogum njegovih spoznavalcev otel je krščanstvo začasnej pogubi, ko mu je hotela zadati najhujša moč, ki jo je kedaj videl svet, moč rimske države.

Leta 304. dal je Dioklecijan zapoved, da se morajo vsi kristjani, ki na noben način nečejo darovati, spraviti s sveta. Devet let pozneje, začetkom l. 313, proglasila sta Konstantin in Licinij v znamenitem razglasu občno versko prostost.

Ker so posamezni krščanski mučenci svojo osebno prostost zoper vsako silo zagovarjali ter jo nasproti kraljem in cesarjem branili, kakor pravi Minucij Feliks, lastno bistvo krščanske vere, zavrgli so vsako silo v verskih rečeh. Kolikorkrat se je v teku časa v imenu krščanstva zoper to načelo grešilo — in le prepogosto se je zgodilo — ravno tolikrat protestovala je proti temu krv mučenec prvih stoletij.

Politični pregled.

V Ljubljani 5. januarja.

Avstrijske dežele.

Presvitli cesar so pretečenega leta dali na Tirolskem in Predarlsem za koristne in dobrodelne namene in za poplavljenec 96.410 gl. iz svojega žepa.

Iz Trsta. 26. grudnia. Premilostljivi škof dr. Janez Glavina so imenovani: Domači prelat Njih Svetosti Leona XIII., pristav apostolskega prestola in rimski grof.

V velkem posestvu na Štajarskem je voljen **grof Attems** s 84 glasovi, poslanec pripada k skrajni narodni (nemški) stranki in je tudi zoper obrtniško novelo.

Koroškega deželnege zbora, katerega je želel koroški deželni odbor sklicanega na 8. t. m., ne bode.

Vnanje države.

Iz Rima 5. t. m. Danes zjutraj je vstrelil 26letni tiskar z revolverjem v benečansko palačo, kjer je avstro-ogersko poslaništvo. Ranjen nihče; zločinca so prijeli, on pravi, da ne spada kaki politiški stranki.

Vladni list pravi, da je ministrstvo prefektom strogo ukazalo, zatreti vsak javni izgrede, ki bi motil porazumljenje z drugimi vlasti; prefekti so odgovorni za varnost zastopnikov vnanjih vlad.

Iz Rima 27. decembra p. l. Jubilej slavne rodovine Habsburgovcev so praznovali danes (27. decembra) prav slovesno v nemški narodni cerkvi S. Maria dell' Anima. Sveto mašo je imel nadškof Stadler, stregli so mu pri maši bogoslovci zavoda nemškega.

Rogovljenje po ulicah zastran smrtnih obsodbe Oberdanka je laška vlada zatrla, s tem je pokazala, da lahko zabrani nemiru in neredu, ako to resno hoče. Agitacija, ki se je umaknila iz ulic, je toliko čvrstejša po demokratičnih kljubih in po zbirališčih dijakov. V Boloniji sestavili so pod predsedništvom republikanskega vseučilišnega profesorja Carducija odsek, ki bi postavil spominek hudodelcu Oberdank, ki ga imajo za mučenika. Ko bi vlada res hotla zatreti „Irridento“ odstaviti bi mogla tega profesorja in tudi še druge, ki mladino hujskajo

in zapeljujejo, a tega ne bode storila; v Rimu je zavetišče „Irridenti“ tukaj so napravili bombe, tukaj se je ponudil nesrečni Oberdank, da hoče izpeljati zločinstvo. A vladi je dosti, da se le na videz kaže pravično, skrivaj pa podpira „Irridento“, kakor je storil svoje dni Kavur, ki je vradno grajal postopanje garibaldianov, skrivaj jih pa podpiral z denarjem. — Hudo bi se zmotil, kdor bi lepim besedam Mancina in Depretisa veroval.

Glas se je bil raznesel, da se je Pasaglia podvrgel cerkveni oblasti in odpovedal svoji službi na Turinskem vseučilišču. Oporokali so sicer temu, a resnica je, da se je Pasaglia spravil s cerkvijo, preklical je svoje zmote in to pismo potrdil. Želeli so tudi, da bi se bil odpovedal profesuri, pa za sedaj ni bilo službe zanj. Podučuje v modroslovji in kar se je podvrgel, nosi se zopet duhovski.

Grof Feliks Wimpfen je bil rojen 16. marca 1827 v Brunsee na Štajarskem. 11. aprila 1848 je postal častnik pri armadi. 8. julija je prišel k poslanstvu v Rimu; stopal je po službah više, postal je tajnik pri poslanstvu 15. maja 1854 in je bil 1855 predstavljen v Napolj in od tod je šel v London 27. oktobra 1859 kot svetovalec. Mesca maja l. 1866 je bil pri glavnem stanu nadvojvode Alberta in je bil pooblaščenec, ko se je sklepal mir z Italijo. Mesca oktobra je šel v Berlin kot izvanreden poslanec in pooblaščen minister, da naravná prijateljsko zvezo med državama. Kako je svoje poslanje izvršil, se sedaj vidi. Ko je bil v Berlinu je dobil red žel. krone 1. vrste in je postal tajni svetovalec in prejel l. 1875 vel. križ Leopoldovega reda. L. 1876 je bil poročnik v Parizu do 7. decembra 1878, potem v Rimu, in l. 1882 dne 25. maja je bil zopet poklican v Pariz. Iz tega se vidi, da je bil pokojni grof delaven v najtežavnejših in sitnih službah, dasiravno se njegovo ime ne stavlja v prvo vrsto, in se skriva za njegovim delovanjem, vendar ostane njegovo delovanje v hvaležnem spominu. Grof Wimpfen je bil od 24. avgusta 1876 oženjen z Izabelo Eleonor grofico v Lynar, in zapušča dvoje deklet pri štirinajstih in osmih letih. Ves svet razodevle svoje sočutje obitelji, katero je zadela taka žalost.

2. januarja so bile v Parizu v cerkvi sv. Clotilde bilje za umrlim grofom Wimpfen. Brigada vojakov mu je skazovala vojaško čast. Pri svečanosti je bilo mnogo odlične gospode. — Dr. Constantin James zagotavlja, da se je grof Wimpfen ustrelil, ker so bile čutnice slučajno preveč razdražene. Truplo bodo prepeljali v Gradec. — Cerkevna oblast se je že mogla prepričati, da se je ranjki samomoril, ko ni bil pri polni zavesti, sicer bi ne bila dovolila cerkvenega pogreba. Pravega vzroka pa nihče drugi ne ve, kakor Tisti, ki srca in obisti preiskuje in ki bode nam vsem sodnik.

Gambetta in Oberdank; Oberdank in Gambetta to najdeš povsod, kamor pogledaš v liste. Laški rovarji se vnamajo za hudodelca Oberdanka, francoski republikanci pa za političnega šarlatana Gambetto; na Laškem rogovillijo le ljudje nižje vrste, vladni krogi „Oberdankovanja“ ne odobrujejo (na videz), a krivi so vsega, Italija, kateri je mati prekucija in laž, oče pa meč in upor ne more zatajiti svojega rodu; naj se hlina kakor se le hoče; na Francoskem pa žalujejo za Gambetto vladni krogi, t. j. njegovi privrženci vsi prostomavtarji po vi-

ših državnih službah. Ta ogled po svetu, ves ta tragikomičen prizor mora obuditi čudne občutke temu, ki veruje na človeštvo in njega dobrega genija. —

Ali res zasluži odpadenec, da ga ljudstvo, ki ima kaj moralnega čuvstva v sebi, hvalisa ali je res Gambetta vreden, da ga ves svet proslavlja in pred njim na kolena pada, on ki je sicer res mnogo delal in odlikoval se v deželi ob istem času, ko so bili v stran pah-njeni ali se mogli umakniti vsi bolj poštene moške in značajniši rodoljubi, kakor je bil Gambetta, ki pa je še več razdril, prilizoval se vsem prekucuhom, o priložnosti pa zatajil jih, da se zmirom obdrži na površji? Kakor se je obnašal do sorodovincev, vam ne kaže plemenitega srca. Kar je pa cerkvi na Francoskem hudega storil, to bode ostalo dalj časa v spominu, kakor vse njegovo politično delovanje, katero se je uže zgubilo.

Iz Egipta. Arabiste bodo poslali v pregnanstva v Cejlon, vlada plačuje vsakemu na dan po 1 libro štrlg. Z otroki, ženami in slugami jih je 70. Premoženje njih je konfiskovano in zadostuje za njih prevžitek.

Trije glavni morilci in požigalci (Said Kandil, policijski prefekt v Aleksandriji ob dneh morije, Soliman Daud poveljnik ob istem času in Hassan Massa el Akkad, bivši kupec v Kahiru, ki so bili vzrok krvavim moritvam v Aleksandriji so bili izročeni vojaški sodniji, ki jih bode brzkone v smrt obsodila, ti bodo menda za vse druge trpeli; vrednika „Teif“ Abdallah pa še iščejo. Tak bode morda konec temu vstanku.

Izvirni dopisi.

Iz Maribora, 3. jan. (Novi župan Mariborski.) Današnja Mariboržanka poroča, da je bil včeraj 2. januarja popoldne v seji mestnega zastopa za župana izvoljen odvetnik dr. Ferdinand Duchatsch, ker se je bil dr. J. Schmiderer dvakrat odrekel tej časti. S prva so bili prav za prav za mestno županstvo trije kandidati: notar Bitterl pl. Tessenberg, državni poslanec dr. J. Schmiderer in odvetnik in bivši državni poslanec dr. Duchatsch.

Mirnejši in resnejši mestjani bi bili gotovo brez pomislika med temi tremi volili g. Bitterla, ki je bil do zdaj in bo še naprej županov namestnik, ali izid zadnjih volitev, ktere je bil z veliko spretnostjo za kulisami vodil sam dr. Duchatsch, je bil tak, da se je še samo le vprašalo, ali bo župan dr. Schmiderer ali dr. Duchatsch. Tudi med tema kandidatoma javno mnenje ni bilo za Duchatscha, in skoro sploh se je do zadnjega trenutka mislilo, da bo izvoljen dr. Schmiderer, a večina mestnega zastopa je včeraj odločila, da bo župan dr. Duchatsch.

Slovenskim prebivalcem pač ni veliko na tem, kdo da je župan izmed omenjenih treh kandidatov, kajti na Slovence noben teh ne bi ozira jemal, vendar bi jim gotovo vsak bil ljubši, kakor dr. Duchatsch. Razlogov za to mnenje ne bomo navajali, kajti tukaj so obče znani in v teku časa še vtegnejo bolj znani postati; samo toliko tukaj omenimo, da novemu županu želimo več resnobe in političnega takta, kakor ga je do zdaj kazal.

Če bode novi župan od vlade potrjen in ga Bog pri življenju ohrani, županoval bo tri leta — kako in s kakšnim uspehom, tega se ve, da zdaj ne moremo povedati. Mi mu pa v resnici želimo, da se v teh treh letih

ne bi čisto zdelal, kakor se je bil dr. Reiser, in kakor se je bil on sam v svojem posla- niškem poslovanju.

Za mestne svetovalce so bili tudi v vče- rajšnji seji izvoljeni dr. Lorber, dr. Gregl, Aleksander Nagy in Anton pl. Schmid.

Če bode tem gospodom blagor mesta, kakor bi moralo biti pred vsem na srcu, te- daj pač ne bo nihče nič zoper nje imel; če pa bodo spet, kakor se je že bilo zgodilo, v mestno hišo vlekli politiko in strankarske zadeve ali celo mržnjo do slovenskih some- ščanov, tedaj bodo si pa sami krivi, če se bo njihovo obnašanje in ravnanje javno po- grajalo in v meje dostojnosti zavrnilo.

Domače novice.

V Ljubljani 6. januarja.

(Katoliška družba) ima 7. t. m. tombolo; začetek je ob poli šestih zvečer. Vljudno vabljeni!

(Božično drevo) je bilo v četrtek 4. t. m. na Poljanah v deškem sirotišči „Marianum“, kjer je bil pretečeni dni božični oratorij. — Dečki tega zavoda hodijo v javne mestne šole, nekaj jih je v zavodu z vsem preskrb- ljenih, nekaj jih pa ostaja samo čez poldne in o prostih dneh v zavodu, in vodstvo skrbi za to, da otroci prosti čas dobro porabijo in tako zadosté šolskim tirjavam.

(V otroški bolnišnici) na Poljanah bode bo- žično drevo 14. t. m. ob 4 popoldne.

(Resolucija ljudskega shoda) dne 26. dec. 1882. 1. Gledé na to, da je materialno stanje samostalnih obrtnikov, kakor tudi delavcev čedalje slabše; — 2. da manjka povodov, kateri bi utegnili povzdigniti obrt in zaslužek ljudstvu, in da se pa v teku celega preteklega desetletja na postavoda- jalnem potu storilo ni nič, kar bi merilo na to, da se obvaruje mali obrt preplavljenja po velikem kapitalu, in da se na drugi strani tudi popolnoma opravičene zahteve delavskega stanu, gledé razširjenja volilne pravice na vse poštene državljane, brez ozira na direktno davkoplačevanje, vvedle niso; — 3. gledé na to, ker so razmere v sedanjih postavodajalnih skupščinah take, da delavsko ljudstvo v svojih narodno gospodarskih zadevah zastopa nima, — da se je s tem ne samo delavski, temveč tudi obrtni stan ne izvzema kmeto- valca, dognal skoraj do obupanja, da bi se razmere zanj kedaj zboljšale; — 5. glede, da so ti produktivni stanovi temeljna podlaga vsakej državi toraj zadovoljnost z ozirom teh stanov v korist države same, sklene da našnji ljudski shod:

1. Da odobrava postopanje sedanje vlade, ktero meri na to, da se omeji državi pogu- bonosno gospodarstvo kapitala, kakor se je storilo z razširjenjem volilne pravice na tako zvane „petakarje“, z novo obrtno postavo, in z predlogom načrta nove borzne postave. 2. Ker pa to ne more zadostiti opravičenim zahtevam ljudstva, tirja se kot podlaga vsem novim naredbam, — vpeljava splošne volilne pravice na vse poštene državljane, da bode mogoče ljudstvu samemu v postavo- dajalnih skupščinah, to je na postavni poti sklepati o lastnih potrebah.

Izraža se tudi, da to slednje je edino, kar vtegne narediti konec sedanjim stran- karskim prepiram, in pospeševati osnivanje prave ljudske stranke. (Tako se glasi name- ravana resolucija, ktero smo pa še le po- zneje dobili. Vrdn.)

(Kranjsko društvo) doslužnih vojakov bode imelo na korist bolniški blagajnici plesni venček v kazini.

(Umrli) je v Ljubljani na novega leta dan g. Jernej Gestrin, bavarski mojster v 83. letu svoje starosti. Bil je pokojni zna- čajni rodoljub in vrli oče svoji isto tako značajni obitelji, izmed katerih imenujemo župnika g. Leopolda c. k. okrajnega sodnika dr. Karola, hišnega posestnika Janeza in uradnika Jakoba Gestrina. Pogreb je bil 3. ob 4. uri popoldne, katerega se je vde- ležilo mnogobrojno ljudstvo vseh stanov. N. v m. p.

(V soboto 6. t. m.) je slovensko gleda- lišče; igralo se bode: „Nasledki skrivnostne prisege“.

(V mestni seji) v torek 2. t. m. so zopet dovolili gostilničarjem, da smejo prešiče doma klati začasno l. 1883, klavnine 80 kr. morajo odrajtati v klavnico, pristojbino plačati ži- vinskemu zdravniku in klanje razglasiti pri magistratu. — Magistratu se naroča, da od- pravi neprilичnosti v klavnici, da bode mo- goče prešiče klati v klavnici.

Razne reči.

— Premembe čast. duhovščine v Tržaški škofiji: č. g. Matej Mikuš je dobil župnijo Draguči; č. g. Evgen Strekel je imenovan župnik v Novi vasi; č. g. Miha Debelak je imenovan škofijski nadzornik pri ljudskih šolah v Trstu.

Umrli sta č. gg. Jos. Stefan v Kastvi (17. dec.) in Andrej Hrovat, f. oskrbn. v Račici (19. dec.) pretekl. leta. 3. t. m. tek. leta pa je umrl vis. čast. gosp. Alojzij Vlah, prost in dek. v Kastvi.

— Podaljšala se je brezplačna doba za vloženo blago na kolodvorih južne železnice od treh dni na osem (za poskušnjo.) Postava je veljavna od 1. t. m. do preklica. Za naglo vnetljive reči ostane pri starem.

— Vredništvo „Edinosti“ je dobilo za novo leto že letos zrele in trgane slive. Taka nesreča se ljubljanskim vrednikom naj- brž še ni pripetila!

— Znana „Celjanka“ se je v novem letu prekrstila ter se bode zanjprej imeno- vala „Deutsche Wacht“. Kje pa? Znabiti „an der Sann“ In kaj ima Nemec tu ču- vati, ker je tujec v deželi, posestvo slo- vensko in Nemec le ptujec po dobrosrčnosti Slovencev? Mogla je „Celjanka“ že na sla- bem glasu biti, da se je sramovala svojega imena. Bode li z novim imenom tudi vljud- nejšega zadržanja, bo še le prihodnost učila. Naj nam nikdo ne zameri če nekoliko dvomimo!

— Dr. Issleib, bivši vrednik, ki je Ljubljancem znan, je pretekli teden nagle smrti za mrtvu dom na Dunaji umrl.

Iz Linca se poroča 3. januarja da imajo dež z viharjem, a voda upada.

Iz Budapešte 3. januarja. Voda je ob 5 popoldne nastopila od 640 do 670 centi- metrov. Magacini na kolodvoru so že pod vodo, blago spraljajo na varnejše, više kraje.

Iz Manheima se poroča 3. januarja, da se je 2. t. m. velik čoln, ki je peljal živež poplavlencem v Opau povrativši se vtopil; od 40 oseb se jih je rešilo le 12.

— Nesreče na železnici. V Hei- delbergu (Badensko) je trčil 31. decembra osebni vlak, ki prihaja ob 5 uri in 10 min. zjutraj iz Manheima ob drug voz, železnična vozova sta prišla iz tira; ranjenih je bilo 5 oseb, občenje ni prenehalo. — Na An-

gleškem blizu Barmouth prigodila se je tudi velika nesreča. Vlak je dirjal ko blisek in lokomotiva pride iz tira. Voz z ljudmi se je odtrgal in prekucnil po strmini. Mrtev je vodja in kurjač, več popotnikov je težko ranjenih, šest oseb ima noge zlomljene, in pet jih je na glavi ranjenih. Zdravnik, ki je bil na vlaku, je pomagal ranjencem v prvi naglici. 8 vagonov je ostalo na nasipu in je nepoškodovanih.

— V Čikagi — v združenih severnih državah v Ameriki, bodo obhajali letos 50- letnico, odkar je bila tam postavljena prva cerkev in se je obhajala nova sveta maša. Čikago je bil tačas še vas, sedaj pa je veliko mesto, ki ima nad 300.000 ljudi. Mojster, ki je to cerkev postavil, je star 87 let. Cerkev je bila iz jelovine, ki so jo na malem čol- niču vozili iz St. Joe, imela je le eno nad- stropje in prostor je meril 24—30 čevljev. V ti cerkvi je bilo večkrat vse polno Indi- janov in tudi pri prvi maši je bil velik del In- dianov. Cerkev je bila pozneje prestavljena na drugo mesto. G. Josip Schweiger, ki je šel z g. škofom Vrtinom v Ameriko piše od tod v „Danici“, da se mu tam povoljno godi, in da je v Mičigani govoril z v. čast. gosp. Čebulom in še z več duhovni poljskega jezika. Mislimo, da bode ta novica razve- selila vse, ki poznajo g. Čebula, ako ne osebno, pa vsaj iz njegovih prirčnih spisih v „Danici.“

Eksekutivne dražbe.

8. januarja. 1. eks. držb. pos. Jože Japelj zapuščina 877 gld. 40 kr. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Andrej Pelko iz Velesovega 985 gld. Kranj. 2. eks. držb. graščina Obererkerstein. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Simon Perko Spodnje Vetrne 3100 gld. Tržič. 1. eks. držb. pos. Ant. Gostinčar iz Zaloga 720 gld. Brdo. 9. jan. 1. eks. držb. pos. Janez Kotnik iz Zgornjega Jezera 1840 gld. Lož. 1. eks. držb. pos. Kasper Jeraj, Matija Jeraj 2556 gld. iz Dornce št. 7. Kranj. 1. eks. držb. pos. Matevž Adamič na Gori 1450 gld. Ribnica. 10. jan. 3. eks. držb. pos. Matej Švigelj iz Bezuljaka 200 gld. Logatec. 3. eks. držb. pos. Janez Zalaznik iz Cerkovške vasi, 8040 gld. Logatec. Ponovljena držb. pos. Janez Maček iz Sevska, 400 gld. Logatec. 1. eks. držb. pos. Fidel Urbančič iz Kokre, 960 gld. Kranj. 3. eks. držb. pos. France Stajner iz Unca 1562 gld. 3. eks. držb. pos. Matija Škof iz Dolenjevasi 2130 gld. Logatec. 3. eks. držb. pos. France Čujnik iz Gornj. Gradišča. Kstanjevasi. 3. eks. držb. pos. Jože Sajovic iz Cerkelj 293 gld. Kranj. 1. eks. držb. pos. Franciška Pezdir Brezovica št. 3. 5004 gld. 80 kr. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Andrej Ribič iz Ihana 1391 gld. Brdo. 2. eks. držb. pos. France Steh iz Male Račne 6416 gld. 40 kr. Ljubljana. 3. eks. držb. pos. Kikelj iz Zapotoka. Ljubljana. 2. eks. držb. pos. Damijan Kovačič iz Hrastje. Ljubljana. 11. jan. 3. eks. držb. Jernj Levar iz Jezera št. 13. Logatec. 3. eks. držb. pos. Janez Petkovšek iz Medvedjevega Brda 1866 gl. Logatec. 1. eks. držb. pos. Jakob Opeka iz Dolenjevasi 1880 gld. Ribnica.

Umrli so:

1. januarja. Paula Zajec, 1 l. 6 m, Turjaški trg št. 2. Terezija Muzlovič 3 l., Hradeckijeva vas št. 13. France Janša na Mahu št. 4. V bolnišnici: 29. dec. Janez Novak, pivovar 65 l., pljučna bromota.

Zahvala.

Opriliki smrti našega nepozabljivega očeta izrekamo najtoplejši zahvalo za mnogobrojne podeljene vence, in za mnogoštevilno vdeležitev pri pogrebu.

V Ljubljani 3. januarja 1883.

Rodovina Gestrinova.